

KÖNYVBEMUTATÓ

A Magyar Képzőművészeti Egyetem Intermédia tanszéke és a C³ Kulturális és Kommunikációs Központ Alapítvány bemutatja

A Transzparens aktus: Transzparencia, megismerés és interaktivitás Egy új médiaművészet-esztétika felé

Dr Brigitta Zics

Szerkesztő: Peternák Miklós

Az interaktív médiaművészet kortárs esztétikája területén folytatott, gyakorlat-alapú kutatásunk célja az interaktivitás olyan hasznos, praktikus modelljét felvetni, amelyet a létező elmélettel és gyakorlattal szembeni kritikus hozzáállás hat át. Kiindulási pontunk az a kortárs esztétikában mutatkozó elsődleges hiány, melynek eredete a technológia mediálta művek elsődleges materialista megközelítése, felfogása. A kutatás az interaktív művészet új modelljét vezeti be, amely lehetőséget ad arra, hogy a művek befogadása immateriális szinten, megismerés és esztétikai élvezet metszéspontjában történjen meg. A modell megalkotásához felülvizsgáltuk az interaktív médiaművészet elméletét és gyakorlatát, és azt találtuk, hogy a technológia-mediálta művészeti termelés tekintetében erős materialista elfogultság tapasztalható, melynek oka a technológia fogalmának zavarossága, lévén, hogy abban a technológia egyidejűleg mint eszköz és mint médium jelenik meg.

A vizsgálat az interaktív művészet, és az azt kísérő, új nézői szerepmodell elmúlt negyven évére koncentrál. Fő távlati célja a művész-néző viszony működések, hatékonyságának feltárása. A technológia alapú művek kontextusában a nézői szerep megközelítéseit gyakran a hagyományos művészet modell korlátozza, amelynek belső lényege test és szellem elkülönítése. Érvelésünk lényege, hogy nem maga a technológia, nem is a részvétel, hanem a „művész-mű-néző” hármasság kognitív kapcsolata hozza létre az interaktív médiaművészet elsődleges esztétikai dimenzióját. Ilyen értelemben nem a fizikai tárgyalatás, hanem inkább a fenti hármasság esztétikai szintre helyezése állítja elő a néző jellemzően anyagtalan/kognitív tapasztalatát. Ez úgy érhető el, hogy a technológiát transzparens médiumként alkalmazzuk – ez jelen szöveg egyik központi gondolata is –, ami elősegíti, hogy az esztétikai minőség megjelenése, illetve a jelentésalkotás közvetlenül a technológián keresztül történjen. A „transzparens médium” beindítja a kognitív alapú tapasztalatszerzést, amely egyfajta magával ragadó esztétika élményfolyamként jelentkezik a néző számára. Ily módon a művész-néző kölcsönviszony újraértékelése új, anyagtalan művészet-modell lehetőségét veti fel, amelyet nevezünk *Transzparens aktus*nak. A Transzparens aktus elvezet jelen vizsgálat lényegéhez, azaz az interaktív médiaművészet egyik elveszett dimenzióinak visszaszerzésére tett erőfeszítésünkhöz. Az említett dimenzió visszaszerzése hozzáférést biztosít egy olyan ismereti praxishoz, amelynek mintájával nem szükségszerűen a mindennapi kognitív tapasztalatok körében, hanem inkább a mindennapitól eltérő, az úgynevezett spirituális tapasztalatokról szóló beszámolókból ismerős tudatállapotokban találkozhatni.